

Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument van het huis: gevels en bedaking in Gent

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als monument werd onderzocht;
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier;
- advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 21 december 2023.
- de behandeling van het advies is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

Het huis: gevels en bedaking, Savaanstraat 10, werd op 7 januari 1975 beschermd als monument bij koninklijk besluit. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 september 1975.

Het algemeen belang gevormd door de erfgoedwaarden wordt in het inhoudelijk dossier bij het beschermingsbesluit als volgt omschreven:

- de historische waarde:
Het pand illustreert de sociale geschiedenis van Vlaanderen;
- de architecturale waarde:
Het huis, opgericht in het laatste decennium van de 19de eeuw werd volgens sterk neogothisch-geïnspireerde opvattingen gebouwd.

De bescherming van het pand werd reeds ten tijde van de beschermingsprocedure door de adviserende overheden en kort na de definitieve bescherming door experts ernstig in twijfel gesteld.

Het schrijnwerk werd deels vervangen door schrijnwerk met een gelijkaardig uiterlijk maar andere constructiemethode. Bij renovatiewerken in 2022-2023 gingen waardevolle onderdelen van het niet-beschermd, neoclassicistische interieur verloren.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgooederen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van huis Savaanstraat 10 in Gent op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

- 1° zeldzaamheid: in vergelijking met andere vastgestelde geïnventariseerde en beschermde burgerhuizen in neostijlen is het gebouw Savaanstraat 10 zeker geen zeldzaam pand in neostijl. Met zijn bouwjaar 1890 behoort het huis eerder tot de middenmoot van huizen in neostijl. Meerdere woonhuizen zijn opgetrokken met een stilistisch meer uitgesproken voorgevel in neostijl. Het eerder traditioneel 19de-eeuwse neoclassicistische interieur werd recent gerenoveerd waarbij kenmerkende erfgoedelementen verwijderd of aangetast werden. Het gebouw vormt wegens zijn verschillende stijlen voor ex- en interieur en de uitgevoerde interieurwerken geen zeldzame getuige van de architectuur in neostijl in Vlaanderen;

- 2° herkenbaarheid: met zijn bouwjaar 1890 behoort het huis eerder tot de middenmoot van huizen in neostijl. De gevel is herkenbaar als een neotraditionele gevel. Het neoclassicistische interieur werd recent gerenoveerd waarbij typerende 19de-eeuwse erfgoedelementen verwijderd werden. Het gebouw vormt dan ook als geheel geen evident herkenbare getuige van de neostijlen in Vlaanderen;
- 3° representativiteit: de gevelopbouw van de voorgevel is eenvoudig doch representatief en herkenbaar voor huizen in neostijl. De bijna decoratieloze achtergevel is veel voorkomend in de stedelijke architectuur waarbij de nadruk lag op de straatgevel. De combinatie van gevels in neostijl en een neoclassicistisch interieur is eveneens representatief voor burgerlijke huizen op het einde van de 19de eeuw. Door de recente renovatie van het interieur waarbij typerende interieurelementen verloren gingen, werd de representativiteit van het interieur en daarmee ook van het burgerhuis geschaad. Het gebouw vormt dan ook als geheel geen evidente representatieve getuige van de neostijlen in Vlaanderen;
- 4° ensemble: de bescherming van het pand beperkt zich tot de voor- en achtergevel en de bedaking. Het historische schrijnwerk bleef deels behouden en werd deels vervangen door nieuw schrijnwerk naar historisch uitzicht. Het stilistische geheel van de gevels werd en wordt niet doorgetrokken naar het interieur. Het van oorsprong traditioneel opgebouwde neoclassicistische burgerlijke interieur werd recent aangepast. Daarbij gingen authentieke 19de-eeuwse erfgoedelementen verloren wat de ensemblewaarde van het pand als geheel schaadt;
- 5° context: het pand is nog steeds gelegen in een straat met gemengde bebouwing die in de gevels een stijlevolutie laat zien van de 18de naar de 21ste eeuw. Het gebouw aan de Savaanstraat 10 is daarbij de enige niet gepleisterde bakstenen gevel in neostijl.

Het huis Savaanstraat 10 scoort op de onderzochte criteria eerder laag. Het pand is geen schoolvoorbeeld van architectuur in neostijl in Vlaanderen. Het interieur werd recent gerenoveerd waarbij typerende 19de-eeuwse erfgoedkenmerken verloren gingen. In zijn geheel is het huis Savaanstraat 10 dan ook geen toonaangevend pand dat de burgerlijke architectuur in neostijl voldoende illustreert. Er werden in Vlaanderen meerdere toonaangevende panden uit dezelfde periode in neostijl beschermd. De opheffing van de bescherming van het huis, de gevels en bedaking, Savaanstraat 10 veroorzaakt geen hiaat in het beschermingsbestand.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van het huis: gevels en bedaking in Gent als monument. De vrijwaring van de erfgoedwaarden middels een bescherming als monument is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De bescherming van huis: gevels en bedaking in Gent als monument wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 7 januari 1975 tot rangschikking als monument van het huis: gevels en bedaking, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 9 september 1975, wordt voorlopig geheel opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed huis: gevels en bedaking, Savaanstraat 10 in Gent, waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op het perceel met de volgende kadastrale gegevens: Gent, 5de afdeling, sectie E, perceelnummer 1183D.

Het plan met de aflijning en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Brussel, 14/04/24

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Si)
Getekend op: 2024-04-14 09:53:01 +02:00
Reden: Ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE